

Sammanfattande mötesanteckningar

Möte mellan Försvarmakten, Länsstyrelsen, stadsbyggnadskontoret samt demokrati och medborgarservice vid Göteborgs Stad

14 januari 2022

Syftet med mötet: Öka kunskapen om och förståelsen för utmaningar och möjligheter kring planering och byggande i södra skärgården i förhållande till riksintresse för totalförsvaret.

Representanter i Ö-dialogen har tidigare lyft en erfarenhet av att det är svårt att få bygglovsansökningar godkända och söker klarhet i vad som utgör hinder. Det är svårt att förstå varför en boende kan beviljas bygglov medan grannen intill inte får sin bygglovsansökan beviljad utifrån försvarets riksintresseområde.

Försvarmakten har gjort ett förtydligande av riksintresseområdet som stadsbyggnadskontoret tagit del av i sitt arbete med att ta fram ny översiktsplan. Detta förtydligande har gjorts genom en linje på en karta (se bild). På ett generellt plan är Försvarmakten inte positivt inställd till nyttillkommande bebyggelse väster om linjen, men det kan finnas öppningar för att göra prövningar gällande nyttillkommande bebyggelse öster om linjen. Dock ska inte linjen tolkas som knivskarp, utan som generell, och varje platsspecifikt fall kommer att genomgå en bedömning.

Amf4 är återetablerat, från 2021-10-01, och förbandet i sin helhet, inkluderat 5. Amfibiebataljonen, ska vara fullt operativt 2025. Det innebär att Försvarmakten återtar en del av skjutningsövningar. Försvarmakten har idag tillstånd att skjuta upp till 115 dagar per år. Under 2021 utnyttjades 28 dagar av dessa. Det kan vara värdefullt att känna till att om Försvarmakten skjuter dag och kväll på samma dag, så kan det räknas som två dagar. Om det inte blir några inskränkningar med anledning av pågående pandemi eller annat räknar Försvarmakten med att skjuta upp till 40–45 dagar under 2022.

Representanter i Ö-dialogen uppfattar ofta att bullerfrågan sägs vara avgörande, vilket är svårt att förstå eftersom många ö-bor upplever att Försvarmakten skjuter mindre nu än förr i tiden. Man upplever inte heller att man störs av buller i sin boendemiljö. Samtidigt är representanter i Ö-dialogen medvetna om att Försvarmakten har fått en utökad maxgräns för antal skjutdagar utifrån regeringsbeslut.

I dagsläget bedömer Länsstyrelsen gentemot hela Försvarmaktens riksintresseområde, men det pågår ett internt arbete för att se över hur bedömningar kan göras inom det förtydligande riksintresseområdet. Länsstyrelsen utgår från rådande lagstiftning, vilken förändras hela tiden. När det gäller bullerfrågan när en ändring av detaljplan eller ny detaljplan ska tas fram prövas denna gentemot prövningsgrund hälsa och säkerhet och eller Försvarmaktens riksintresseområde. Det finns ingen möjlighet att som myndighet basera ett beslut på boendes upplevelser av exempelvis buller, utan bedömningen måste göras utifrån Miljöbalken, plan- och byggnadslagen och Naturvårdsverkets riktlinjer. En ny detaljplan som ska möjliggöra bostäder måste prövas och bedömas vara lämplig för sitt ändamål. Bland annat prövas planens lämplighet utifrån hälsa och säkerhet. Detta innebär att kommunen måste visa att marken är lämplig för föreslagen användning. Gällande buller i boendemiljö ska Naturvårdsverkets riktlinjer för buller följas.

Stadsbyggnadskontorets bedömningar görs utifrån gällande detaljplaner utifrån många olika aspekter. Attefallshus har varit en viktig fråga i Ö-dialogen. Attefallshus kan dock inte prövas gentemot Försvarmaktens riksintresseområde i gällande detaljplaner. Stadsbyggnadskontoret ser att det är viktigt att lyfta fram att det olika intressekonflikter mellan riksintresseområden, exempelvis intressen mellan sjöfart, friluftsliv och Försvarmakten. Försvarmaktens förtydligande av riksintresseområde har varit mycket användbart i stadsbyggnadskontorets framtagande av ny översiktsplan. Syftet med översiktsplanen är att skapa en förutsägbarhet för medborgarna och alla inblandade parter när det gäller vatten- och markanvändning, vilket förhoppningsvis ska leda till större förståelse för och bättre förutsättningar att arbeta med olika intressefrågor.

Stadsbyggnadskontoret och Länsstyrelsen har redan en pågående dialog och gemensamt arbete för att hitta en helhetsbild för bedömning av hälsopåverkan. Länsstyrelsen har också påbörjat ett internt arbete för att kunna stötta kommunen och tittar på exempelvis tidigare bullerdomar för att kunna få större klarhet av en eventuell rättslig prövning.

Stadsbyggnadskontoret vill även öppna upp för att komma överens med Länsstyrelsen kring att ta fram en gemensam praxis och hitta en lämplig nivå för hantering av Försvarmaktens förtydligande av riksintresseområde, för att skapa ökad förutsägbarhet kring planering och byggande i södra skärgården. Det är också bra att ha fortsatt dialog med Ö-dialogen för att synliggöra vilka kärnfrågor det är ö-borna ser är svåra att förstå, så att samtalsparterna kan bli bättre på att kommunicera kring det som känns angeläget för ö-borna.

Representanter från Ö-dialogen har även lyft en fråga om ifall stadsbyggnadskontoret kan komma och göra besök och bullermätningar på plats innan ett bygglov avslås eller godkänns.

Stadsbyggnadskontoret påtalar att man gör sin bullerbedömning utifrån från Försvarmaktens bullersimuleringar och stadsbyggnadskontoret kommer inte att börja genomföra egna bullermätningar på plats. Det är i sammanhanget även viktigt att ha med sig att riksintresseansvaret inte endast berör hälsoaspekter såsom buller, utan det finns många olika aspekter med koppling till anspråksintressen som gör att man kan eller inte kan bygga eller utöka ett område.

En annan fråga som lyftes under mötet är om det går att skriva in ett servitut för att hantera frågan om bullernivå inför ansökan om bygglov. Samtliga samtalsparter understryker att servitut handlar om att något ligger till last för någon som är till fördel för någon annan, och känner inte till några exempel där bullerservitut har använts och ser inte att servitut är ett möjligt verktyg för att hantera frågan.

Vidare har stadsbyggnadskontoret fått i uppdrag av Kommunfullmäktige att göra en utvecklingsplan för södra skärgården. Denna utvecklingsplan kan förtydliga vad som behövs för en utveckling samt synliggöra aspekter såsom förbindelsen till och från öarna och bebyggelse. Förhoppningsvis kan utvecklingsplanen visa på hur olika aspekter hänger ihop och påverkar varandra. Det handlar bland annat om att ställa sig frågor om vad som kan göras och i så fall var. Detta ska redovisas till byggnadsnämnden och Kommunfullmäktige. I detta arbete kommer stadsbyggnadskontoret att fortsätta sin dialog med Försvarmakten, Ö-dialogen och Länsstyrelsen.

Samtliga samtalsparter framhåller att frågan om planering och byggande i södra skärgården är en komplex situation och en angelägen fråga för fortsatt utveckling av en levande skärgård. Det finns förbättringsområden i att kommunicera lagstiftning och prövningsgrunder till medborgarna på ett lättillgängligt sätt som är begripligt, logiskt och som ger ett helhetsperspektiv på frågan. Man behöver också bli bättre på att förklara och sprida vad som pågår, och här är Ö-dialogen ett viktigt forum. Det är viktigt att följa lagar och riktlinjer och göra allt vi kan för att samverka för en utveckling av södra skärgården.